

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sobne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis.
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spro-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Volilni shod pri sv. Juriji.

Naš prijazni trg se je binkoštni ponedeljek slovesno okinčal, da dostojno sprejme slovenske rodoljube prihajajoče k volilskemu shodu, katerega je bil sklical naš državni poslanec dr. Vošnjak. Po vseh hišah skoraj so vihrale zastave, pri vhodu pa je slavolok z napisom: „Živio!“ pozdravljal goste. Ob 2. uri se je odpeljala deputacija občinskega odbora z g. županom dr. Ipavcem proti Celju, od koder so prišli gg. drž. poslanec dr. Vošnjak, deželna poslanca dr. Dominkuš in dr. Radaj, dr. Jos. Sernec in drugi. Po prijaznem pozdravu se vrnejo vsi vozovi v sv. Jur, kjer je uže čakalo kakih 200 slovenskih volilcev od blizu in daleč došlih. Ko se vozovi sredi trga ustavijo, zasvira godba in pokajo možnarji. Ob 3. uri se začne zborovanje v gostilni Nendlovej, in sicer v sobi, ker c. kr. vladni komisar ni dopuščal, da bi se pod prostim nebom zborovalo. Zaradi preobile udeležbe in vsled tega pomanjkanja prostora moralo je mnogo ljudi zvunaj hiše ostati, kar jim se ve da ni bilo po volji, vendar se je skrbelo, da so govorniki tik okna stali in tako v sobani natlačenim pa tudi vnanjim poslušalcem razumljivo govorili. G. župan dr. Ipavec pozdravi zbor s sledečimi besedami: „Kdo bi zmirom tužen bil, — To ne more biti.“ — Tako poje znani šentjurski pesnik, in pri slovenskem narodu se je to uresničilo. Kakor pride za zimo vesela pomlad, kakor po nevihti solnce zasije, tako tudi po nočnej temoti beli, svitli dan napoči. Visoka modrost našega presvitlega cesarja Franca Josipa, katerega nam naj k naše sreči božja previdnost še mnogo let ohrani, je poklicala tako ministerstvo, katero je začelo slišati tudi besedo slovenskih poslancev, besedo, katere je bila do sedanje dobe glas vpijočega v puščavi. Pozdravljam vas vse, kateri ste nas s svojo navzočnostjo počastili, v imenu šentjurskega trga in šentjurske okolice — pozdravljam vas v imenu slovenskega naroda, v imenu naše mile slovenske domovine! V visoko čast si štejem nalogo, da vam imam pred-

staviti moža, katerega ste dosihmal večjidel le poznali po njegovem delovanju, enega naših hrabrih poslancev, neutrudljivega delavca, neomahljivega boritelja za narodne pravice — našega vrlega poslanca g. dr. Jos. Vošnjaka.

Z navdušenimi živoklici pozdravljen poprime potem g. dr. Vošnjak besedo in razloži v obširnem govoru, kaj se je v državnem zboru godilo, kaj in zakaj sklenilo in kaj je še treba dognati, da bode v prid slovenskemu narodu v obče in kmetiskim gospodarjem posebe. Govornik omenja vojno postavo in vojno takso, reguliranje gruntne davka, kateremu mora slediti reguliranje prihodninskega davka, da bodo zadeti tudi bogatini, ki le s suhim denarjem barantajo. Potem preide na slovenske narodne terjatve ter izreka, da zdaj, ko je celo državni zbor v resolucijah pripoznal pravičnost naših zahtev, se vlada ne bode mogla braniti, tudi Slovencem v narodnem oziru dati, kar jim gre. Pa narod ne sme samo čakati, da se mu po milosti podaje kako darilce; treba je, da se sami potegujemo za svoje pravice ter rabimo vsa postavna sredstva v boji za pravico in resnico. Narodno vprašanje ni kaka domišljava brez praktičnega pomena, ampak največje materialne imenitnosti. Kajti narod, ki se potujči, postane iz slobodnega suženj in podlaga tujčevej peti. Slovenci smo prebili sto in sto hudih let, a ohranili smo si svojo narodnost, in s to svoje bitje in svobodo. Odslej se nam obeta boljša prihodnost in upati je, da se odpravijo mnogoletne krivice, katere so morali Slovenci prenašati. Govornik končno kliče slava vrlim zavednim Slovencem celega volilnega okraja, katerega uže 12 let zastopa v deželnem in državnem zboru.

Po živahnej pohvali oglasi se več kmetov s pritožbo, da iz uradnih še vedno dobivajo samo nemških dopisov, da si se je uže leta 1848 obljubilo slovensko uradovanje. Drugi želé, da se spet omeji pravica prostega ženitovanja, in da bi se grunti ne smeli tako razkosavati, kakor zdaj.

G. dr. Josip Sernec iz Celja poprime potem besedo in omenja za vse Slovence razžaljivega

dogodka v Gradci, kjer so nemško-slovenske oklice sè zidov trgali, da si je Gradec glavno mesto ne samo za štajerske Nemce, ampak tudi za 400.000 štajerskih Slovencev. Proti takim neopravičnim napadom in zasramovanju slovenske narodnosti Slovenci odločno protestujemo. Mi nosimo vsa deželna in državna bremena in moramo zahtevati, da se naša narodnost tudi v Gradci spoštuje. Govornik nasvetuje sledečo resolucijo: „Z ozirom na to, da je graški mestni zastop ob priliki, ko so se od dobrodelnega društva „rudečega križa“ za štajersko deželo v glavnem mestu Štajerske v Gradci nabili oklici v nemškem in slovenskem jeziku, sklenil resolucijo, v kateri izjavlja, da slovanski živelj v Avstriji in tako tudi v štajerski deželi, in sicer v šoli, v uradih in obče v javnem življenju prevladuje, in zato izraža nevarnost za nemštvo, za državo in omiko, čemur se graško mestno zastopstvo z vsemi svojimi sredstvi zoperstaviti hoče; — na dalje z ozirom na to, da so dejanske razmere na spodnjem Štajerskem ravno temu nasprotno in je ta nemška vzburnost neopravičena, tembolj, ker je na vseh srednjih šolah na slovenskem Štajerskem in na učiteljskem pripravnišči v Mariboru izključivo nemški jezik kot učni jezik, mej tem ko se v slovenskem materinskem jeziku nič ne podučuje in uči, ter na realni slovenščini še za otroke slovenske narodnosti ni obligaten predmet; — slednjič z ozirom na to, da je na slovenskem Štajerskem uže mnogo uradnikov nameščenih, kateri slovenskega jezika v govoru niso zmožni, še manj pa v pisavi, ter tako postav, ki se tičejo jezikovne ravnopravnosti, ne izpolnjujejo, in s tem naravne in postavne pravice kvarijo in kratijo: denašnji volilni zbor v Št. Juriji izreka svoje prepričanje, da se državna korist edino le na podlagi resnice in pravice pospešuje, da je le na tej podlagi mogoče doseči pravo omiko in trajni mir mej avstrijskimi narodi, nikakor pa na poti slepega in strastnega sovraštva. Zato volilni shod resno terja:

1. naj se srednje šole na spodnjem Štajerskem in učiteljsko pripravnišče v Mariboru tako preustroji, da v teh učnih zavodih zadobi slovenski jezik kot učni jezik veljavo, nemški da se pa tudi lahko nauči,

2. v javnih uradih in šolah na spodnjem Štajerskem naj se namestijo le taki uradniki, oziroma učitelji, kateri so v govoru in pisavi zmožni slovenskega jezika,

3. v javnih uradih se naj vsi zapisniki sestavljajo v tistem jeziku, katerega govori dotična stranka, uloge pa se naj rešujejo v tistem jeziku, v katerem so spisane.“ Resolucija je bila enoglasno sprejeta.

G. dr. Ipavec se potem v imenu vseh volilcev zahvaljuje g. dr. Vošnjaku za njegovo neutrudljivo delovanje in ga prosi, naj še za naprej se tako krepko in uspešno poteguje za pravice slovenskega naroda. S tem je bilo zborovanje kon-

čano. Godba in izborna petje celjskih pevcev pa je še do noči razveseljevalo zbrane goste. Mej temi so bili gg. dr. Prus in nadžupnik velč. g. dr. Uлага iz Konjic, Skaza, Anderluh in drugi iz Šmarije, Hausenbichler, Širca, Žuža iz Žavca, Potočin od Zidanega mosta, dr. Srebre iz Brežic itd. itd. Došli so tudi sledeči telegrami: Iz Mürzzuschlaga: „Zbrani vseučiliščniki slovanski in v prvej vrsti slovenski navdušeno odobravajo delovanje najprvega zagovornika svetih slovenskih pravic, hvaležno se ga spominjajo, posnemati ga hočejo, in kličejo njemu, kakor njegovim volilcem navdušeni živio! Živio slovenski narodni program!“ Iz Maribora: Čestita Vam in volilcem Vašim mariborska čitalnica. Iz Mozirja: Volilcem zbranim v korist slovenskega naroda kliče Mozirje slava! Evo Gradec! Zasramovanje slovenskega naroda ne vtaknemo v žep! Ukrenite kakor mislite, Gornje Savinjšani so z vami, Župan Joža Lipold. Iz Ptujja: V imenu tukajšnjih Slovencev izrekam Vam za Vaše moč zato potegovanje za narodne pravice ter neumorno delovanje na političnem polju sploh najtoplejšo zahvalo, ter Vam zakličem: dalje, dokler ne dosežemo svojih po naravi in zakonu nam priznanih pravic! Živili! Slava Vam! Dr. Gregorič. Iz Mürzzuschlaga: Slovanskej stvari in slovanskim poslancem: živili! Šuklje.

Gospodarske stvari.

Kako nam kaže letina!

Avstrijsko ministerstvo poljedelstva izdalo je ob konci aprila poročilo, iz katerega je razvidno, da je takrat bilo nadejati se v obče še dobre letine. Zimine so zvečinoma dobro se ohranile. Ob konci marea jih je mraz stisnil, da tu pa tam precej redke stojé. Takšna nezgoda zapazila je se najbolj v Bukovini, izhodnji Galiciji, v gričastih krajih gornje in spodnje Avstrije, v spodnjem Koroškem, na Kranjskem in po nekaterih županijah ogerskih. Zimski ječmen, kojega tudi v Dalmaciji često sejejo, pa je skoraj povsod zimski mraz uničil. Rž je uže v stebli, v toplejih deželah pa v klasje vhaja. Pšenica v obče kaže bolje nego rž ter je tu pa tam prav bohotna. V južnem Ogorskem je uže stebllila. Jarine so zlasti v Galiciji čez navadno več posejali in kaže povsod dobro. Tudi koruze sadijo več, kakor druga leta, najbolj na Hrvaškem in Ogorskem. Repico je zimski mraz budo oškodoval in kar je ostalo, to streže keber svetljak pokončati. Jari lan lepo kaže na Moravskem, zimski lan pa je v gornjem Avstrijskem zima vzela. Krompirja, cukernate repe in krminske pese so mnogo nasadili. Detelja je gosta in travniki lepi v severnih in srednjih pokrajinah, menje ugodna poročila dohajajo iz Galicije in Bukovine, ob Krasu t. j. v znotranjem Kranjskem, Goriškem, Primorskem, Istriji, hrvaškem Primorju

in Dalmaciji, dalje v južnem Ogerskem pa je suša travnike hudo poškodila, večidel je trava redka in revna, v južnem Tirolskem so lepi samo tisti travniki, katere so kos bili napajati. Hmelj lepo žene na Českem, gornjem Avstrijskem in v Galiciji. Neizmerna je pa škoda, katero so vinogradi trpeli po zimskem mrazi pa tudi po onem, ki je meseca sušca pritisnil na južnem Tirolskem; več kakor $\frac{2}{3}$ trsovja ste mrtvi. Znatno trpeli so vinogradi tudi na Goriškem, Štajerskem in Hrvatskem, menje na Kranjskem, spodnjem Avstrijskem in Moravskem, najmenje na Ogerskem in v Dalmaciji. Kar je trsovja živega in zdravega, to pa krepko žene; Dalmatinci in Ogri utegnejo čakati dobro vinsko letino. Sadovno drevje je povsod močno cvetelo, le tam ne, kder je pozeblo. V Dalmaciji mandeljnov letos ne bo, cvet je mraz pokončal, olive pa ondi lepo cvetejo. Murbe so bogato obzelenele, toda svilorejstvo so ljudje zopet in mnogo popustili.

M. Pomoček zoper zeljne bolhe. Močni gnoj, ki rastlinsko rast naglo in krepko pospešuje, in ki se med rasilne natrosi, dober mešanec, guano ali tičji gnoj, saje, tudi pepel in apno, so najboljše pomočki zoper te škodljivce, kateri se posebnostno o suhem in toplem vremenu, kakoršno je bilo letos meseca aprila nekoliko dni, silno množé in škodo delajo. Brž ko rastline, naj so potem zelje ali repa, odrastejo in močne postanejo, jim bolhe ne morejo več do živega.

M. Kako praseta, katerim je starka poginila, vzrejati. Osirela praseta se morajo, dokler da so štiri tedne stari, s kravjim mlekom, kteremu se je nekaj vode prililo, rediti. Od tega časa se jim sme že tudi kisló in posneto mleko dajati, kteremu se nekoliko na debelo mleto rži ali ječmena primesi. Tudi kuhan grah in krompir se jim že brez skrbi polaga.

M. Ktera kurja plemena sodijo za mrzle kraje. Za mrzle kraje sodijo trdna in proti mrazu neobčutljiva plemena. Na prvem mestu stojijo tukaj naše domače kokoši, ktere, če se jim prav streže in poklada, izvrstno prospevajo. Izmed tujih plemen pa se priporočajo: Sedmograške kokoši z nagim vratom. Te živali so velike, težke, rade nesó, so z vsem zadovoljne, pa grdega pogleda. Laška kokoš in braminska je vse priporočbe vredna, če se ji dobro streže. Tudi Paduanke, tako imenovane čapice, potem Studanke in borivke se morejo priporočati. Manj sodijo za mrzle kraje francoska plemena Lafleske krevkerke, Darkinke in pa Španijolke. Te sorte so bolj za tople kraje. V mrzlih krajih lahko poginejo.

M. Kako mokre zide posušiti. Zidi, kateri so proti vremenski strani obrnjeni in ob ktere veter dež in sneg nanaša in v nje vbija, se dajo le s tem izdatno suhe napraviti, da se zunaj z dobrimi škodljami obijejo. Samo s cementnim apnom jih ometavati ali pa s katranom jih namazati, pomaga

sicer za jedno leto, ali drugo leto je spet ista težava ko poprej. Ako se škodlje še s kako oljnato barvo prevlečejo ali s ktero drugo snovijo, ki jih prhlóbe delj časa varuje je to tim bolje.

Dopisi.

Od sv. Martina v Rožni dolini. (Slepar — morivec — slaba cesta — letina — šola). Poročam o peterih zadevah. Prvič: Pred nekterimi tedni prišel je nek mojsterskaza, tapecirar bojda, k preč. gospodu župniku s poudbo: „Naj mu dajo kaj zaslužiti“. In res dogovorita se: delo dobodete pri meni. Pa imenovani mojster-tapecirar, zviti lisjak poišče vseh 99 lisičjih „kunštij“ skupaj ter se prav po cigansko začne predstavljati: Kdo in kaj je? Slavnoznani kanonik, Franc Kosar, so moj rojak, moj zemljak, moj bivši sošolec itd. jaz sem, pravi dalje: tapecirar, zidar, z eno besedo tisočkratni unetnik. Ta lastna hvala omami preč. g. župnika ter ga vprašajo: „Potrebujete kovo predplačo“. Da, odgovori: 5 fl. pa bolje še bo, če še 2 fl. torej skupaj 7 fl. predplačati blagovolite. Dogovor se sklène, potrđita ga z glažkom dobre starine in zapečatita ga z grizljejem tečne južine. Ta mojsterskaza je odšel s polnim trebuhom in za silo previden z denarjem proti Celju, odkoder se njegov prihod še do zdaj precej nezadovoljno pričakuje. Pozor torej! Drugič: dne 17. maja ubil je France Kalšnik Franceta Vorinca pridnega fanta. Zakaj? Bomo v kratkem poročali; ker ptič roparski je uže v celjski ptičnici. Ta žalostna dogodba bo menda konec storila vednemu tepenju razposajenih fantalinov. Bog daj! Tretjič: Poroča pisatelj teh vrstic to le resnico: Za Rožno dolino spodobila bi se boljša cesta. Zastonj je plačilo, zastonj pritožbe! Ta cesta je bojda okrajna cesta celjskega okrajnega zastopništva, pa enaka je cestam v Sibiriji. Četrtrič: Letina bo sploh srednja, samo obvaruj nas Bog in sv. Martin trdega — ledenega deža! Petič: Šola je brez šolskega nadzornika, brez župana in brez vsakega reda! Ne bo čudež, če bo še zdajna šolska mladina hujša!

Iz Dravskega polja. (Nekaj v svarilo.) V začetku meseca aprila klatil se je tukaj neki žid, ki je čul na ime Rudolf Lammel, ter je ponujal ure in drugo hišno spravo od Graške zaloge J. Jarosch kazaje predrzuo njeno pooblastilo. Znal je govoriti, hvaliti in svojo poštenost dobro hliniti tako dolgo, da je marsikterega vjel, da si je kaj naročil in mu je izpeharil „are“ na naročeno reč po 4 do 10 fl. Ko pa potem nič ne dojde, popraša pri zalogi J. Jarosch eden takih, iz kterege je izžmel omenjeno svoto, kaj in kako? Pa glejte sloki judovski nos! Odgovorilo se mu je, da zaloga J. Jarosch na ovo „aro“ ne more nič poslati, ker je ni prejela. Kajti omenjeni Rudolf Lammel uže od meseca februarja ni več njeni pooblaščenec. No! to ga imate tedaj židovskega goljufa! Zapomnite si toraj čestiti bralci to ime in

se ne dajte od njega, če se še kodi potika, in sploh od nebenega Abrahamovega poštenjaka vkanjati in pehariti. P.

Iz Trbovelj. (Nemškutarija). Naš slavn občinski odbor, obstoječ iz 18 odbornikov, je po večini naroden, pa vendar njemu na čelu stoji človek, kateri je najhujši nasprotnik, največji zagrizenec svojega lastnega naroda, naroda slovenskega. Kmetom, kateri niti ene besede nemške ne umejo, dopisuje nemške oklice, vabila, z eno besedo vse je nemško, tako da človek misli, da je Trbovlje v sredi nemškega „rajha“. Čuditi se je pa, da odlični narodnjaki, kateri sedijo v odboru kot: gosp. Roš, Stagoj, Kalan, Plavšak itd., nimajo poguma potegniti se za ravnopravnost slovenščine. Edini gosp. Eichälter, rojen Nemec, je še nekako najbolj pravičen proti slovenščini, kateri gospod v resnici zasluži spoštovanje vsakega Slovenca. Letos jeseni imamo nove volitve. Glejte kmetje, da se volitve udeležite in si potem izvolite župana, kateri vam bo pravičen, kateri bo vam kmetom dopisoval v jeziku, katerega vi razumete. Kajti kdor vaš jezik zaničuje, gotovo vas ljubiti ne more.

Iz Ormoža. (Spominek Stanku Vrazu). 12. t. m. imeli smo čast sprejeti tukaj odličnega gosta gospoda dr. Franjo pl. Markoviča, vseuč. profesorja v Zagrebu, ki je prišel od matice hrvačke poslan v ta namen, da si ogleda v Cerovci rojstni dom slavnega nam pesnika Stanka Vraza ter njega okolico. Spremljalo je gospoda profesorja nekaj Ormožanov, ki so se prehodivši okoli Svetinjsko in Jeruzalemsko, z nekimi gospodi Ljutomeržani sošli na Cerovci v rojstnem domu slavnega Stanka. Vse je tako dobro uplivalo na gospoda profesorja, da je bil čestokrat čisto očaran. Hrvačka matica namerava namreč začetkom avgusta slavnemu pesniku postaviti spominek. Da se vse to kolikor mogoče sijajno dovrši, sestavil se je odbor, kojega delovanje če taki pričeti. Vsega tega se je gospod profesor živahno udeleževal in ko smo po dokončanem delu v pivnici gostoljubnega gospoda župnika popevali in se navduševali, o jak krasno je gospod profesor takrat govoril. Gospod profesor je učen in jako ljubeznjiv mož, spreten govornik in goji jako lepe nazore o vzejemnosti naše jugoslovanske. Tak mož nam je gotovo dober porok, da če biti naša slovesnost jako sijajna. Več o tem, kakor hitro prične odbor svoje delo. Precetinski.

Iz Ljutomer. (Posojilnica). V glavnej skupščini okrajne posojilnice v Ljutomeru 9. t. m. bil je račun teiste za čas od 1. januarja pa do 31. decembra 1879, katerega tukaj razglamo, od nadzornega svetovlastva predložen in tudi v vseh stvkih potrjen. Vsled tega so prejemki skupaj 51528 fl. 59 kr. in izdatki skupaj 40845 fl. 26 kr. iznašali, ostalo je torej koncem leta v gotovini 10683 fl. 33 kr. Udom društva se je med tekom leta izposodilo na mejnice do 6 mesecev 9523 fl. in čez 6 m. potem podaljšalo 82863 fl. 50 kr.

Udije imajo na zalogah vloženo 13709 fl. 88 kr. hranilničarji pa 86859 fl. 4 kr. Rezervni fond imel je z začetkom leta 3336 fl. 47 kr., k temu se je pridjalo na konci leta 1879 iz pridobljenega dobička, potem iz pristopnin in na tekočih obrestih 438 fl. 98 kr. toraj primere s začetkom 1. 1880 rezervni fond skupaj 3775 fl. 45 kr. Bilanca o društvenem premoženju kaže sledeče: Imetje društva iznaša: a) Gotovina 10683 fl. 33 kr. b) Vrednost menije 92065 fl. 50 kr. c) Vrednost inventara 350 fl. in d) Dolžne obresti 2711 fl. 25 kr. skupaj tedaj 105.810 fl. 8 kr. Dolgovi društva pa: a) Rezervni fond 3775 fl. 45 kr. b) Terjatve društvenikov 13709 fl. 88 kr. c) Terjatve hranilničarjev in Gračke hranilnice skupaj 86859 fl. 4 kr. d) Podporni fond 523 fl. 19 kr. in e) Naprej sprejete obresti 942 fl. 52 kr. Vkupaj tedaj 105.810 fl. 8 kr. Društvo je imelo koncem leta 1878, 288 udov, pristopilo jih je tekom leta 11 a odpalo 21, in to deloma po odstopu, deloma vsled smrti ali ker so bili iz društva zavoljo neizpolnjevanja društvenih dolžnosti izključeni. Opravičnih deležev je bilo koncem leta 1878, 288, priraslo jih je 11 in odpalo 21. Pri obnem zboru se je tudi zaključilo, da se od 1. junija t. l. počenši, od vlog 6% obresti plačuje, kar se ob enem tukaj naznanja.

Kukovec,
načelnik.

Zemljič,
blagajnik.

Gomilšak,
preglednik.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Gosposka zbornica bi rada pod vodstvom starega liberalca in ustavaka Schmerlinga rešila za ustavoverstvo, kar bi se rešiti dalo. Toda nima več neke danjega poguma več. Najnужnejše postave je sprejela z malimi spremembami, kakor so naši poslanci bili sklenoli. Tudi proračun bodo gospodje sprejeli nespremenjen. Liberalni gospodje skušajo pri tej priliki jamrati „o nevarnosti za nemštvo“ pod ministrom grof Taaffejem pa so bili dobro od grofa Thuna, kneza Schwarzenberga, kneza Sapiéhe posekani. Stari Schmerling je res uže star. Govoril je prav slabo rekoč: ker morajo uradniki česke vloge na Českem in Moravskem reševati česki, a ne več nemški, zato bomo pri vojakihi imeli naposled samih judovskih korporalov! Mož ima uže precej mehke možgane. Takšnih ustavakov se nam pač ni bati, tem menje ker je grof Taaffe precej osorno vsem napadom odgovoril: moje ministerstvo želi sprave, tako mora biti v Avstriji, da ne bode nebeno ljudstvo, ne nemško ne slovensko, po pravici nezadovoljno in v tem si ne dajem zaprek delati od nebenih poslancev, od nebene zbornice, tudi od 15-udnega finančnega odbora gosposke zbornice ne.“ Te besede so sicer precej jezičnim ustavakom sapo zaprle! — Dohodnine posojilnicam zanaprej ne bode treba plačevati; dotična postava bo skoro od cesarja potrjena. — Deželni zbori bodo sklicani prihodnji mesec. Potreba je uže res velika. — Nem-

ški liberalci sedaj upijajo po raznih svojih političnih društvih in zastopih, zlasti ob nemški meji na Českem, toda kmalu se bodo naveličali. Vsaj par lenobnim profesorjem in uradnikom, kateri mislijo, da se zavoljo njih ima vsakdo nemški naučiti, nihče ne veruje, da bo sedaj Avstrija razletela ali da bo „nemštvo“ konec vzelo. — Svitli cesar se podajo dne 31. maja v Prago, kder namislijo več časa prebivati. Cesar in jihov sin cesarjevič Rudolf, obadva govorita česki, a par le predobro plačanih profesorjev in uradnikov se na Českem boji českega jezika huje, nego strupa! — Slovenci v Ljubljani so slišali zvoniti, da bo vitez Kaltenegger, silen glavač kranjskih nemčurjev in deželni glavar, prestavljen v Gradec. Čestitali jim bodemo brž, ko izvemo, da je res. — Magjari so v Budimpešti postavili svojemu rojaku grofu Szechenyju velik spomenik na javnem trgu. — Hrvati name ravajo zopet na 10 let sklenoti z Magjari nagodbo. Želimo, da bodoče desetletje jim ne bo na toliko politično in materialno škodo, kakor pretečeno. Z Magjarom se ne brati neben Slovan toliko, kolikor Hrvat!

Vnanje države. Turškemu sultanu začela je se hudo goditi. Do sedaj so ga Angleži držali. Temu je konec storjen. Novi angleški minister Gladstone je v državnem zboru ali „parlamentu“ v Londonu izjavil, da Anglija nima nebenega uzroka želeči, da Turčija še dalje životari. To je smrtni udarec turkoljubom in debel žrebclj za sultanovo mrtvaško rakvo in Evropi. Kajti ob enem je Gladstone odposlal izrednega poslanika nad Berolin, Dunaj v Carigrad k sultanu, da tega pritisne dovoliti, kar je v Berolinskem dogovoru bil obljubil, namreč dati Črnogorcem in Grkom kos zemlje, ostalim še mu kristijanom pa enakopravnosti s Turki. Angleži, Francozi in Italijani so se bržčas uže pobotali med seboj, kaj mislijo storiti, ako se jim sultan ne vda. Kaj bo naše cesarstvo tukaj storilo, to še ni znano. Toda čudno je, da je baje naš minister se za sultana potegn timer nasproti angleškemu poslaniku. Ni dvomiti dalje, da Italijani prežijo na Albanijo in iz tega je mogoče, da se vne velika vojska za turško zapuščino. Bolgarski knez obišče prihodni teden srbskega kneza Milana v Belgradu; ta zopet je prisiljen braniti Srbe, katerim se v Albaniji huda godi, tudi Črnogorcev ne more pustiti brez pomoči, in zopet naša Hercegovina in Bosna z Dalmacijo vred je v nevarnosti, ako se Italijani polastijo Albanije. Zadeve so na Balkanu zopet hudo zamotane in nevarne. — Bismark je ukazal nemške vojake orožati vsakega še s 6cevnm revolverjem. — Francozi baje kupujejo veliko konj na Angleškem. — Rusi pripravljajo se na boj zoper Kitajce. — V Afganistanu pa hočejo Angleži, sklenoti mir in svojih 60.000 vojakov pozvati nazaj! — Deželo premaganih Zulu-Kafrov pritaknili so angleškej državi.

Za poduk in kratek čas.

Slovani ob nemškej meji.

VII. Huda godila je se južnim Slovanom ob nemškej meji, še huje pa severnim; tukaj pa najhuje tistim, kateri so prisiljeni bili mir sklenoti z Nemci. Proglasili so jih Nemci s kratka kot sužnje, prisodili temu ali onemu gospodu, a njihova zemljišča so razdelili v plačilo med vojake. Kajti odškodnina za vojaške zasluge mogla je se takrat zvečinoma le v zemljišči in sploh v blagu plačevati. Ob jednom je se nemškim vojakom, nadarjenim s slovansko zemljo, naložila dolžnost nemške meje braniti proti vsakojakim sovražnikom. Najbolj trdno zabičevala je se takšna dolžnost mejnim nemškim grofom, ki so jo tudi vestno izpolnjevali. Vedno so vihteli meč nad Slovani ter mnogo pokrajin celó brez kraljevega vedenja podjarmili. V tem slučaju je se Slovanom jako slaba godila. Mejni grof bil jim je gospod. Sodnija, davek, smrt in življenje, vse je bilo v njegovih rokah. Nesvobodni, ljudje brez imovine in pravice bili so Slovani povsod, kjer koli so si jih Nemci s silo vklonili. V bojih pobite in iz dežele odgnane nadomeščevali so Nemci, ki so jih nemški grofi, škofje ali sploh nemški veljaki priveli seboj na slovanska tla. Slovan, kateri je še živel, moral jim je hlapčevati in rabotati. Kaj čuda tedaj, da je slovanski rod čedalje bolj hiral in naposled preminol po prestanih neizmernih težavah, ošabnem zaničevanju in krutem zatirovanju? Utebe, tolažbe pomoči ni našel nikder; še katoliška Cerkva pogosto ni prišla do njega takrat kot usmiljena mati, ampak kot brezobzirna mačeha. Zato je marsikateri Slovan se izselil ali v brezuspešnem boji izdehn timer svojo dušo rajši, kakor da bi se bil nemškim škofom vklanjal in jim od nemških cesarjev zaukazano desetino dajal. S pridnimi rokami in bistro glavo pridobil si je marsikateri suženj Slovan celo lahko blaga ter ga zapustil svojim otrokom ali sorodnikom. Vender to je smel storiti le, ako so njegovi dediči bili ob jednom sužnji njegovega gospoda. Nepotrebno blago so lahko prodavali, a nikoli ne brez gospodovega vedenja in dovoljenja in nikdar človeku, ki je hlapčeval kakšnemu tujemu gospodu. Za ženitev so imeli prositi dovoljenja in njih otroci so bili sužnji kakor oni sami. Gospod je lahko počel s svojimi sužnji podložniki, kar se mu je zljubilo. Zatorej beremo zaporedom, kako so nemški gospodje slovanske sužnje prodavali, zastavljali, podarjali, zamenjavali ali za ljudi svojega roda ali tudi za kakšno živinče itd. Tako potlačen, ponižan, zaničevan in teptan bil je slovanski človek. Od tiste dobe je častitljivo ime „Slovan“ obveljalo pri vseh zapadnih narodih za ime: rob, suženj, Sklave, schiavio itd. Kedar je se Slovan ženil, vprašati je moral gospoda in snubiti je smel le sužnjo. Vrhu tega mu je bilo za ženitev platiti nekšno svoto, ki se od svobodnega

Nemca ni tirjala. Slovan naj se je spominjal vselej in povsod, da hlapčuje. Da Slovan tega ne pozabi, da je rob, suženj in hlapec, uvel je še nek magdeburški škof poseben davek samo za Slovane. Ta malo krščanska določba je se sprejela celo v severo-nemški zakonik, imenovan „Sachsenspiegel“.

Nekoliko bolje godilo je se Slovanom, kedar so se z Nemci pobotali, iz proste volje mir sklenili, ali če se je Nemcem posrečilo podjarmljenje širnih pokrajin na jednok. V tem slučaju ni kazalo Slovanov preveč stiskavati, da se ne uname nov boj. Puščali so jim torej slovanske kneze. Tako so delali v Meklenburškem. Celó županom so priznali prejšnjo veljavo. Župani tukaj niso zgubili svojih posestev, marveč še razširili so si jih smeli. Takšna poveljšana županijstva so Nemci spreminjali v nemška okrajna grofijstva (Gaugrafschaften), županom pa so dajali ime: vojevode, grofa (comes, praefectus, poznej burggravius). Toda na korist to slovanske narodnosti ni bilo. Toliko moči, časti in bleska zapelo je slovanske župane popolnem v mreže nemških nakan in koristij. Stopili so sčasoma celo na nemško stran izneverivši ne slovanstvu. Njih otroci in vnuki bili so uže ponemčeni in kot takšni najhujši zatirovalci slovanske zavesti. Tako si imamo raztolmačiti to, da nahajamo med nemškim sedanjim plemstvom v Saksonskem in Pruskem toliko bogatih in uplivnih nemških rodbin s slovanskim imenom. Ko so pa enkrat veljaki slovanski svoj tilnik vklonili pod nemški jarem, bila bi res neznana čuda, ko bi za seboj takrat ne bili potegnili prostega ljudstva. Propadalo je čedalje bolj in naposled mu se je godilo jednako hudo, kakor onim Slovanom, katere je bil nemški meč posilil. Ves slovanski narod na severji do Poljakov je pripal sužanstvu in ponemčevanju. Vedno bolj krčilo je se število slovanskih prebivalcev, a množilo zaničevanje in mrznja od strani Nemcev in ponemčenih Slovanov. To nam prav strahovito svedoči oni ukaz l. 1170 na Šverinskem. Ta ukaz se veli: kdor sreča Slovana na skrivnem kraju, naj se mu Slovan opraviči, čemu je tu? Ako ne vé zadovoljnega odgovora, obesi naj ga takoj na bližnjem drevesu. Takšne zaukaze izdajali so Nemci zoper nesrečne Slovane! O zakonih ali ženitvah Slovanov z Nemci ni zapaziti nekakšnega sledu, vsaj do sred 13. veka ne. Celó kneževske rodovine so se izogibale takšnim ženitvam, vedoče, da jim ošabni Nemec odreče. Veljavnemu slovanskemu knezu, prišedšemu snubit hčer mejnega grofa Bernharda, odgovorilo je se, da sorodnice nemškega vojevode ne morejo dati psovi za ženo. Tako poroča nemški pisatelj: Adamus Bremensis.

Smešničar 22. Nekokrat gresta dva slovenska zakonska v mestu v oštarijo. Mož reče ženi: „ti znaš malo nemški blencnoti, „zašafaj“ nama obed“. Žena pravi: meso se imenuje po nemškem

„flajš“ pa tisto ne vem, kako bi juho imenovala? Bo pa menda že „flajšnica“ reče moč. Žena gre ponosno naprej in reče: „gebens mir a porcijon flajšnice in flajš. Stancar.

Razne stvari.

(*Svitli cesar*) so srenji Bočni darovali 100 fl. za stavljenje novega šolskega poslopja.

(*Ljutomersko okolico*) je binkoštni pondeljek gosta toča hudo posekala, mlado žito morajo posestniki pokositi, da vsaj nekaj krme iz nja dobijo.

(*Pri Rogaci*) v srenji Erjavskej je 17. maja strela udarila v neko hišo ter ubila 12letna fantiča, ki je iz neke knjige bral: drugi fantič bil je samo omamljen; isti den je strela udarila v konja vpreženega pred vozič, na katerem je se graščinski oskrbnik M. Grabner peljal k sv. Juriju na južnej železnici. Grabnerja so morali 2 uri trdno ribati, preden je zopet oživel.

(*Dve sto dunajskih pevcev*) je se odpeljalo v Brüssel pozdravljat cesarjevič-Rodolfove neveste. Udeležil je se tudi pekarski veliki posestnik g. dr. Otmar Reiser ter pevcem daroval 200 butelj izvrstnega pohorskega vina, ki je zorelo v Pekerji nad Mariborom.

(*Goveja kuga*) prikazala je se v Karlovačkej in Ogolinskej županiji na Hrvaškem. Vsled tega je štajerska namestnija vvažanje goved in kož iz omenjenih županij prepovedala.

(*V Loki frauheimske župnije*) pogorela sta zakonska Janez in Marija Pliberšek ter svojim 3 otročičem zidano klet odkazala v stanovanje. Nedavno zbeži 5letno dete iz kleti, pride na cesto, padne v neko mlako. Mati je slišala otročji krik, prihiti pa ne more piecej otroka nikjer zagledati. Ko ga najde v mlaki, bil je uže mrtev.

(*Mraz ali slana*) naredila je dne 20. in 21. maja skoraj po vsej Avstriji precej škode, zlasti krompirja, bobu, fažolu in vinogradom v nizkih legah. Zakrivila ga je burja binkoštni pondeljek, ki je pouzročila, da je mnogo toče pa tudi snega palo.

(*V Rogozi mariborskega okraja*) imeli so divjega in naposled steklega psa na verigi. Toda nedavno se iztrga pes, zgrize več psov in svinj v Bohovi, Rogozi in v Hočah, dokler ga naposled srčen kmet s planko ne pobije in ko se še dalje vleče v Bohovi ustrelji.

(*V sosednem nam Kamniku*) na Kranjskem propal je dosedanji nemčurski župan in izvoljen je znani narodnjak slovenski in pisatelj gosp. dr. Samec.

(*Korošci junske doline*) so odposlali zahvalnico grofu Harahu, da se je za koroške Slovence v državnem zboru potegnil.

(*Šolskih knjig razdeliti*) nameravajo letos štajerskim šolam za 7949 fl. v vrednosti; radovedni smo, ali bo kak katekizem ali evangelijski zraven!

(*Star Hrvat umrl*) je v Krapini 101 leto star po imenu Jurij Vinski.

(Dva parobroda) nameravajo v Gradci spustiti v Muro, ki bi naj vozila od Gradea do Le-grada in še naj poskusila po Dravi prodirati do Ptuja ali Maribora.

(S cijankalijem zastrupil) je se v Djakovaru na Hrvatskem bivši mariborski vinski trgovec Janez Kastelic.

(Mariborski čuvaj v zvoniku stolne cerkve) je zapazil, kako je drzen rokomavh v stolnej ulici pri črevljarji vlomil; ravno je mislil tat oditi s 3 pari črevljev, ko ga čuvaj iz zvonika prihitivši zgrabi in policajem izroči. Župan je čuvaju dal 5 fl. nagrade.

Dražbe 31. maja Ant. Čander v Tinskem 527 fl. 1. junija K. Nimfer v Rogaci 6700 fl. Marija Jagodič v Negovni 430 fl. 2. jun. Tom. Blažič 4811 fl. v Mariboru. 3. jun. Mat. Zirngast v spod. Greuthu 10585 fl. 4. jun. Ant. Kovačič v Drenskem rebru 2685 fl. 5. jun. Marija Bussbach v Ptui 1350 fl. Jož. Francel v Ljubičnem, grof Halwyl v Ormoži 14605 fl. Jernej Stojnšek v Slatini 4450 fl. Valent. Mastnjak pri sv. Petru 400 fl.

Loterijne številke:

V Gradci 22. maja 1880: 45, 59, 90, 10, 24.

Na Dunaji „ „ 62, 74, 21, 80, 89.

Prihoduje srečkanje: 5. junija 1880.

Trgovski učenec

14 let star, slovenskega i nemškega jezika zmožen, išče se v prodajalnici z mešanim blagom g. Alojz Lisec-a v Šoštanji (Schönstein). Druge pogoje s starši pismeno ali, ako mogoče ob predstavljenji učenca, tudi ustmeno.

Šoštanj, dne 17. maja 1880.

Alozij Lisec,
trgovec.

1—2

VABILO

k občnemu zboru,

katerega napravi

v nedeljo 30. maja 1880 ob 3. popoldne

v beležniškeje pisarnici v Ormoži

Ormoško hranilno i posojilno društvo

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Dnevni red:

- I. Poročilo predsednikovo i predlaga končnega računa i bilance za leto 1879.
- II. Volitev pregledalcev računov.
- III. Preiskava in odobravanje poslovnega poročila i bilance i rzsodba o rabi čistega dobička.
- IV. Predlog odborov, naj se čisti dobiček prišteje društvenemu premoženju
- V. Razni predlogi mogoči.

V Ormoži 9. maja 1880.

2—2

Zadružno predstojništvo.

Ponudba.

Na prodaj so na pol izdelane cerkvene orgle z 12 registrami. Kdor jih hoče kupiti, se naj oglasi pri G. J. Globočniku v Ljubnem pri Celji. Dobilo se bodo po prav nizkej ceni. 1—3

Služba organista in mežnarja

je pri sv. Juriji na Goričkem izpraznjena. Prosileci naj se oglasio pri cerkvenem predstojništvu do 1. junija. 2—3

Cerkveno predstojništvo pri sv. Juriji na Goričkem.

Preselitev.

Uljudno podpisani daje slavnemu občinstvu na znanje, da bode svojo tiskarno, v katerej se tiska „Slov. Gospodar“, od 1. maja t. l. naprej imel

na glavnem trgu, nasproti bogosl. poslopju.

Ob enem se blagovoljstvu občinstva priporočam in prosim obilnih naročil.

Janez Leon,
tiskar.

Prečast. duhovščini pri tej priložnosti priporočam svojo zalogo kanonskih tablic v mnogovrstni obliki, kakor tudi birnske liste in zapisnike, slovenske ali nemške.

3—3

Ponudba.

Na veliko izbirko imam prirednjenega blaga za izdelovanje

oblačil za gospode,

jednako tudi mnogo uže narejenih oblek v najnovejšej modi po najnižjej ceni.

A. Scheikel
v Mariboru.

Ob enem priporočam svojo „soda-pijačo“, koja v izvrstnej kakšnosti prodavam uže 13 let v občno zadovoljnost p. n. prejemnikov. 7—10

Ustanovljena leta 1869.

Prva in največja glavna
zaloge vseh izvornih mašin
sivalnic, edini zastopnik v
Mariboru

Matija Prosch,

c. k. priv. trgovec,

v lastnej hiši, v gosposkej
ulici šte. 23., v učilniški
ulici šte. 2. 19—32

Mlin na prodaj

je v Grizah blizu cerkve. Ima tri
tečaje, hišo z nadstropjem in druga
gospodarska poslopja vse v prav do-
brem stanju. Zraven je toliko zemlje,
da se poseje štiri škafe žita.

Cena 2400 fl.

3—3

Druga lepa posestva na prodaj.

Štajerska hranilnica (Steiermärkische Sparkasse) namerava naslednja posestva, ki so
njena lastnina, prodati po jako ugodnih plačilnih pogojih.

1. Dne **31. maja** t. l. ob 3. uri popoldne pri Mariji snežnici prej Jakob Majceničev (po domače Babičev) posestvo v srenji Velki (Wölling) hiš. šte. 75. vknjiženo pri ces. kr. sodnji v Cmureku sub Urb. 85 ad Pfarrsgült Gnas, imajoče hišno in gospodarsko poslopje in 22 oralov 1173 □ sežnjev zemljišča raznega obdelovanja.
2. Dne **1. junija** t. l. ob 10. uri predpoldnem v Skokah (marib. okraja na Dravskem polji) na domu posestva, ki je prej bilo Ludvik Forsterjevo, vknjiženo pri ces. kralj. sodnji mariborske desnega Dravskega pobjezja sub Urb. Nr. $\frac{1}{140}$ ad Gült Skoggen, imajoče zidano, z opeko krito hišno in gospodarsko poslopje in nekaj čez 20 oralov zemljišča, izmed teh 12 oralov njiv in 8 oralov gozda.
- 3) Dne **2. junija** t. l. ob 11. uri predpoldnem v gostilnici g. Al. Henja v Lučanah (Leutschach) prej Jožef in Marija Heinzelnovo (po domače Mreinovo) posestvo v srenji Kranach hiš. šte. 43. vknjiženo pri ces. kralj. sodnji v Arveži sub Urb. Nr. 157 v novi knjigi, v stari 83 ad Trautenberg, imajoče leseno in s slamo krito hišno in gospodarsko poslopje in 33 oralov 768 □ sežnjev zemljišča, med temi 5 oralov 767 □ sežnjev njiv, okoli 2 orala travnika z daleč razpeljanimi brajdami, in 23 oralov gozda.
- 4) Dne **6. junija** t. l. predpoldnem ob 10. uri v Jurijevskem vrhu ob Pesnici v gostilnici g. Ennsbrunnerja
 - a) prej baron Salis-Seewies-ovo posestvo na Pesnici pri sv. Juriji, vknjiženo pri ces. kr. sodnji mariborske levega pobjezja sub Urb. Nr. 330 ad Strass, imajoče zidano z opeko pokrito hišno poslopje z viničarijo vred, kletjo in predvežjem, potem deloma zidano, deloma leseno in s slamo pokrito gospodarsko poslopje in 26 oralov 1417 □ sežnjev zemljišča, med temi 6 oralov njiv, 6 oralov vinograda v jako lepej legi in izvrstnem stanju, 6 oralov pašnika z drevjem zasajenega in čez 4 orale gozda itd.
 - b) prej Anton Königovo posestvo v Jurijevskem vrhu, $\frac{1}{2}$ ure od sv. Jurija na Pesnici, vknjiženo pri ces. kralj. sodnji mariborske l. p. sub Urbar Nr. 35 ad Witsehein, imajoče zidano s škodljami pokrito hišo, leseno s slamo pokrito gospodarsko poslopje, 14 oralov 512 □ sežnjev zemljišča, med temi čez 4 orale njiv, 3 orale vinograda, 2 orala travnika z mnogim in lepim sadunosnim drevjem zasajenega, okoli 3 orale pašnika, ki je deloma tudi s sadovnim drevjem zasajen.

Voljni kaj kupiti, naj se točno ob naznanjenem času in mestu oglasijo pri odposlanem pooblaščenec štajerske hranilnice ter mu naj izjavijo svoje ponudbe.

Štajerska hranilnica v Gradci, dne 22. maja 1880.

(Ponatisi se ne plačujejo)